

سلسله كتاب مجاهد

اسلام و تمدن جديـد

(مترجم : عبد الواحد (تارشى

نشر و توزيع (دار الجهاد)

چاپ اول / ۱۴۰۹ هجری قمری

۱۳۶۷ هجری شمسی

۱۹۸۹ میلادی

کمپیوونز نگ ذریعہ، کمپیوونز:

حصمت اللہ (ذریعہ)

طبع ونشر / دارالجہاد

(علیہ السلام) وآله وآلہ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَ

نَسْتَغْفِرُهُ وَنَتُوْبُ إِلَيْهِ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ

مِنْ شَرُورِ أَنْفُسِنَا وَسَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا

مِنْ يَدِهِ اللَّهِ فَلَا مُقْبِلٌ لَهُ وَمِنْ يَضْلِلُ

فَلَا هَادِي لَهُ وَنَشَهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَنَشَهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً

عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ .

مقدمه :

بسم الله الرحمن الرحيم

ان الحمد لله نحده ونستعينه ونستهديه
ونستظرره ونعود بالله من شرور انفسنا
ومن سينات اعمالنا من يهدى الله
 فهو المهدى ومن يضل فلا هادي له ونشهد
ان لا إله إلا الله وأن محمداً عبده ورسوله
وبعد .

اولین هدف از اهداف مقدس جنبش اسلامی
همانا تأسیس یک جامعه اسلامی است که به
مبادی اصیل اسلام ایمان عمیق داشته و با
قناعت و اخلاص کامل پیروی این دین بزرگ را
بپذیرد و آنرا دراقوال و اعمال و امور زندگی
خود . بصورت درست تطبیق نماید و بدینگونه
تصویری زنده و نمونه از اسلام را به چهانیان
تقدیم کند و تاریخ گذشته آنرا تکرار نماید .

هر گاه این چنین جامعه بی بیان آید و
نیرومند و مستحكم گردید شکی نیست که کاخ
الحاد و مادیت را که زندگی کنونی ، شنون

اخلاقی و اجتماعی و سیاسی و اقتصادی خود را بنام تمدن بر اساس آن (الحاد و مادیت) استوار ساخته است، ویران می کند، تا بر ویرانه های آن کاخ شکوهمند و بلند اسلام را که پایه های آن از نیروی توحید الله عزوجل و بندگی کامل پروردگار و اطاعت از اوامر و اجتناب از نواهي اش، استوار می گردد، بنانهد.

و اين بدانجهت که جنبش اسلامي معتقد به فساد و انحراف تمدن معاصر (۱) و رژيمها و انظمه يي که اين تمدن برای حيات تقديم نموده است، مي باشد. در واقع همین تمدن معاصر است که دنیارا چهار اين همه بد بختي ها و ویراني ها نموده و آنرا در لبه پرتگاه عواقب خطرناکي قرار داده است و اگر انسانيت همچنان به دنباله روی از آن ادامه دهد و راه آنرا بپیماید بزودي مزءه تلغ زشتی ها

(۱) اسلام بشریت را بسوی تمدن شرافتمند که زاده اساسات و قواعد خود اوست، فرا می خواند و درگذشته اين دین زندگیساز برای انسانیت بزرگترین تمدنی را که تاریخ نظربر آنرا ندیده است، ارمان اورده است.

و مصائب انرا خواهد چشید و از اثرات
ناگوارش رنج خواهد برد و از نتایج بدش متاثر
خواهد شد اگر ما امروز در سراسر جهان
رسوایی ها و زشتی های این تمدن جدید را
مشاهده می کنیم ، در آینده - اگر شانس بقا
داشت - رسوایی بیشتر و مصائب برد آور تری
را که بالاتر از تصور ما است ، بار خواهد آورد
و ما مسلمانان جدا از این جهان نیستیم زیرا ما
جزء آن هستیم و تعدادی از فرزندان شرق از
پدیده های این تمدنی که در حالت ویرانی است
متاثر گردیده و در اسارت آن واقع شده و طرق
غلامی اش را بگردن خود انداخته اند ، پس تنها
احساس و در ک این مطلب که مبادی آن فاسد
است و عاقبت آن وخیم است ، برای نجات ما از
شر آن کافی نیست ، بلکه ضروری است که با
همه توئن برای رهایی از نظام این تمدن و آزاد
سازی خویش از دام اسارت رهبران غربی آن و
پیروانشان ، کار کنیم و گرنه با سر نوشته
سوء سقوط در گودالی که این تمدن آنرا فرا راه
ما قرار داده است و جهان آهسته آهسته در آن

سرنگون می شود و دیر یا زود بعد از واژگون شدن در آن نابود خواهد شد ، مواجه خواهیم گردید .

باور ما بر اینست که هرگاه بشریت بخواهد از این سرنوشت شوم محفوظ بماند و راهی برای تحقق سعادت و رفاهیت‌ش جستجو نماید ، جز اسلام راه دیگری نخواهد یافت و این سعادت و خوشبختی از طریق پیروی ۱۷ هدایت الهی که خداوند بشریت را با آن گرامی داشته و این مطلب را توسط پیامبران و فرستادگانش اعلان داشته است ، متحقق می شود ، و این به تنها بی همان راه مستقیمی است که جهان کنونی را از چنگ نظامهای بشری که انسانها برای خود ساخته اند ، نجات می دهد و این بگانه راه نجات است و جز آن راهی وجود ندارد و بدین ترتیب زندگی جدیدی بر مبادی ارزشمندی که خداوند آنرا برای بندگانش بصفت قانون فرستاده و بصفت دین بر گزیده است بمعیان می آید . کار در این جهت همان چیزی است که الله تعالی آنرا بر بندگان مؤمنش بعنوان جهاد فی

سبیل الله و اعلایی کلمة الله و نبذیرفتن باطل
و ساختن جامعه صالحی که بر ارزش های عالی
و قیم اخلاقی و هدایت سماوی استوار است و در
جهت خوشبختی بشریت کار می کند و اورا به
ساحل صلح و آرامش رهبری می نماید و برای
تحقیق اهداف بلند بالایش تا پایی جان جهاد می
کند ، واجب گردانیده است .

ادای این واجب وقتی موکد می گردد که به
ایندهه بشریت نظری افکنیم ؟ ایندهه
و حشتناکی که اگر جهان بر همین اوضاع فاسدش
که فعلًا مشاهده می کنیم ، ادامه دهد ، به
استقبال همه بشریت خواهد آمد و همه آنچه
که در اطراف ما قرار دارد ، دال براین حقیقت
است و زنگ این خطر را بصدای در می آورد .
- چه زندگی اجتماعی فعلی بر مبادی گمراه
کننده و انحراف اور استوار است .

- و آرای نادرست و افکار ویرانگر بر گوش
گوشاه جهان حکمرانی می کند .
- و پروگرامهای تعلیمی و وسایل پخش و نشر و
مطبوعات سم پاشی می نماید و غرائز حیوانی

را بر می انگیزد و فضایل را از بین می برد
و اخلاق را نابود می کند و به لا ابالیگری و بی
بند و باری و آزادی مطلق دعوت می نماید
تاختی که اکنون فرهنگ و کلچربی حیاتی و
جراند فجور آفرین و رادیوهای هرزه سرا
و فلمهای شهوت انگیز بر عقول مردم تسلط پیدا
کرده است.

- و نظام اقتصادی که بر معیشت مردم حکومت
می کند، نظامی است منحرف و فاسد که خیر
را از شر نمی شناسد و بین حلال و حرام فرق
نمیگذارد.

- و سلطه قانونی که این تمدن را رهبری می
کند و امکانیات آنرا در کنترول خود گرفته
است برداشت خوبیش از اخلاق و تمدن را از
مبادی مادی خالمن اخذ می نماید
- و زمام امور جهان و منابع قدرت و مراکز
قیادتش در دست زعمای ملحدي است که نه به
شریعت الله ایمان دارند و نه به طاعت او
ارزشی قائل اند و نه خود را مکلف باین می
دانند که به احکام او تعالی عمل کنند و از

اوامرش پیروی نمایند و برای ایشان اهمیتی ندارد که توده های انسانی را به سوی گودال سقوط رهنما ی کنند ، پس چکونه می توان از ایشان توقع داشت که بشریت را به سوی شریعت الهی رهنمون شوند تا انسانها در روشنی احکام پروردگار مشکلات خویش را حل نمایند ؟

اینها و نظایر آن که دنیای متعدن کنونی را احاطه کرده است ، زنگ خطر مصیبی است که بشریت را به گودال جهنمی سر نوشته که در انتظار اوست پرت خواهد کرد تا هلاکت و ویرانی را بعنوان ثمره این تعدن برچیند .

گفتم که ما جزء این جهان هستیم ، بنابرین هر گاه سرنوشت شومی به سراغ بشریت در اثر کجروی های تعدن بباید ، ما از آثار سوه آن بر کثار نخواهیم ماند و موقف منفی این نظامهای ویرانگر ، ما و نسلهای بعدی را به سوی پرتوگاه ویرانی و بربادی در دنیا و رو برو شدن با عذابی که شدید تر و درد اورتر از آن است ، در آخرت سلوق خواهد داد .

ازین سبب بر ما لازم می گردد که با هزم
فولادینی که سستی را در آن راهی نیست ، با
این نظامها مقابله کنیم تا بعوض آن شریعت خدا
را حاکم سازیم و بدینگونه نخست همه جهانیان
و بعد خودرا از عواقب وخیم آن نجات بدهیم ، و
ما معتقدیم که درین راه مکلف به مبارزه تلغی و
جهاد پیگیری که همه نیروهای ما در آن بکار
می افتد ، خواهیم بود تا بتوانیم نظامهای فاسد
را از صحنۀ زندگی برچیده و اساس حیات
انسانی را در همه جوانبش بقالب شریعت الهی
پیریزی کنیم ؛ شریعتی که ما به برتری و
صلاحیت آن ایمان داریم و مطمئن هستیم که
توانایی خوشبخت و مرفره ساختن ما و همه
جهانیان و ایجاد صلح و امنیت در سراسر دنیا را
دارا می باشد . و معتقدیم که این شریعت یگانه
وسیله نجات همه انسانیت و رهایی آن است .
و این همان چیزیست که چنبش اسلامی خواهان
آن است و به آن دعوت می کند و همه کوشش
خود را در جهت تحقیقش بکار می برد .
اکنون اجازه بدهید برای شما اساساتی را

بيان کنیم که تمدن کنونی زندگی خود را بر آن
بنا می کند و جنبش اسلامی قصد ویران کردنش
را دارد و همچنان اساساتی را که جنبش اسلامی
می خواهد نظام زندگی بشر را برآن بناند
بيان خواهیم کرد .

اساسات تمدن هر بی

تمدن کنونی که در سایه آن نظام فعلی حیات با فروعات مختلف عقیدتی و اخلاقی و اقتصادی و سیاسی اش، بپا ایستاده است، بر سه ستون استوار می باشد و آن عبارتست از مبادی اساسی ذیل:

- ۱- علم گرایی یا لادینی
- ۲- نشنلزم
- ۳- دیموکراسی

اینک ما هریک از این سه اصل را بطور جدیگانه مورد بحث قرار می دهیم. بهتر است از نخستین اصل شروع کنیم:

۱- علم گرایی یا لادینی

معکن است معنی علم گرایی یا بی دینی را در یک عبارت خلاصه کنیم و آن: جدا ساختن دین از حیات اجتماعی افراد می باشد و این بدان معنی است که نظام لادینی، عقیده دینی و هدایت اسلامی ولوازم آن از پیروی دین و طاعت خدا و عدم تجاوز از حدود شریعت الهی را منحصر به

زندگی شخصی افراد می داند و آنرا در همین دایره محدود ، قابل عمل می پنداشد اما ماسوای آن و مسائل مربوط به جامعه و جهان باید بر اساس مادیت خالص مطابق خواست انسانها و آراء و امیال ایشان پیش بروند و حل گردد .

این مفکرہ در نتیجه عکس العمل منفی و کراهیت امیز غربی ها در برابر مفکرہ لاهوت (۲) که کاهنان در دین مسیح ایجاد کرده بودند بمعیان آمد و رشد کرد ، چه کاهنان و اهل کلیسا در اروپا چون سدی در برابر افکار بیداری که در تلاش یافتن حقیقت بود ،

(۲) لاهوت : یک تعبیر اصطلاحی در فلسفه مسیحیت است و آنهایی که قاتل با تعاون هستند و در راس شان نسلوتوریه ، چنین ملکوره بین دارند . و مفهوم آن در نزد ایشان همان جزء الهی است که در وجود مسیح که انسان است و از او بنام ناسوت یاد می کنند ، حلول کرده است چنانچه می گویند لاهوتی که در ناسوت حلول کرده است . منتظر از لاهوت درینجا ملکوره سلطه الهی است که رجال کلیسا برای خود قاتل شده بورند تا باین ترتیب نتوء خود را گسترش دهند و مطامع و خواسته های نفسی شان را از طریق محاربه با هر ملکوره از اراد و اتهام اش به العاد و زندقه ، متحقق سازند .

ایستادند و با هر عقل آزاده و زوشن به جنگ برخاستند و بدینگونه و با این موقوفگیری برای خود زنجیر های ذلت و سر افگندگی تهیه دیدند و دیری نگذشت که دشمنی با مفکره لاهوت به تبوری مستقلی تبدیل شد و این تیوری سنگ بنیاد تuden فربی گردید.

بسا اوقات از زبان بسیاری می شنویم که می گویند : دین رابطه یی بین بنده و پروردگار اوست .

این جمله کوتاه همان عقیده یی است که تuden جدید به آن ایمان دارد ، و مفهوم آن چنین است که هر کاه انسانی به وجود خدایی ایمان داشت باشد که تنها او مستحق عبادت است و نه دیگران ، چنین انسانی حق دارد که چنین عقیده یی داشته باشد ولی بدین شرط که عبادتش در دایره زندگی فردی اش محدود گردد و این خدا و ادیان آسمانی وی تسلطی بر امور جهان ندارد و نمیتواند در سرنوشت آن تصرف کند .
آری ! تuden جدید پایه های خود را بر همین

عقیده استوار کرده و نظامهای زندگی خویش را در همه ساحات روابط انسانی بر مبنای روابط انسان با انسان دیگری، بنا نهاده است و این روابط از سلطه الهی و تشریعی در همه شئون زندگی چه اجتماعی باشد یا فرهنگی یا اقتصادی یا قانونی یا سیاسی و یا امور مربوط به اداره و حکومت و روابط بین الدول، آزاد است، و هر امری از امور بی حد و حصر حیات بشری تنها بر شناختهای کسبی انسان متکی بوده و با خواهشات خاص وی تطابق دارد، در چنین حالتی - بعقیده پیروان لادینیت - پرسش از اینکه آیا الله تعالی در رابطه با امور حیات قوانین و مبادی و اساساتی برای بشریت فرستاده است و یانه، پرسش بیهوده یعنی است. نه تنها بیهوده بلکه علامه ارجاع و کنه فکری و عقب ماندگی است !!! کاش این موضوع بهمینجا خلاصه می شد و تنها بر آزادی از سلطه الله و دین در حیات اجتماعی اکتفا می کردند و حیات فردی تعبدی از دستبرد این ملکوره شیطانی در امان می ماند، ولی چنین

نشد و مفکره، آزادی از قید شریعت الهی در شئون اجتماعی، زندگی جامعه را به یک زندگی خالصاً فاقد دین تبدیل نمود و هنوز در این جهت سر گرم کار است، زیرا این همان ثمره بی است که جامعه لادینی از تعلیمات این مفکره (لادینیت) بدست می آرد و طبعاً در چنین جامعه بی افرادی که بوجود خدای مستحق عبادت ایمان دارند، خیلی کم و انگشت شمار می باشند و بخصوص در بین آنها بی که زمام رهبری تمدن جدید را در دست دارند، بلکه اینها بطور خاص دین را در زندگی شخصی خود خوار و بی ارزش ساخته و روابط شان با خدا بکلی قطع شده و رشته بین ایشان و خدا کاملاً از هم گسته است.

۲- نشنلزم :

ظلم و ستم پاپ ها و قیاصره در اروپا عکس العمل زشتی در پی داشت که نشنلزم زاده، آنسست بدین شرح که فنودالان از امراء و ملوک بر آن شدند تا از حکومت کلیسا و قیاصره امپراطوری روم مقدس نجات یابند یعنی از

سلطه روحی و زمانی مسلط بر بالای شان
خود را رها کنند چه این دو سلطه بود که تا مدت
زمان درازی حکومت ظلم و ستم را بر بالای آنان
قایم ساخته و با سرنوشت کشور ها بازی کرده
بود تاحدی که وضعیت این کشور ها بحرانی
گردیده و حالتی را بخود گرفته بود که قابل
ترحم بود.

بنابرین هدف نشنلزم در آغاز پیدایش آن بود
که برای ملیت های مختلف حق آزادی تصرف در
زمین ایشان و در همه ساحت زندگی از قبیل
سیاسی و تجارتی و اقتصادی و غیره بدهد نه
اینکه الله یعنی در نست سلطه های روحی و زمانی
موجود در جهان گردد.

و از همین آغازی که ظاهراً ساده و معصومانه
است، مفکوره نشنلزم و قوم پرستی مراحل
تکامل را پیمود تا آنکه در محل تقدس قرار
گرفت و ازینکه الله یعنی برای رهایی از حکومت
استبدادی کلیسا و قیاصره امپراطوری باشد
تفعیل شکل داد و خود هدف و مطلوب گردید، نه
همین بلکه به عوض الله تعالی مورد پرستش

واقع شد و جای مفکرہ الہی را که نظام لادینی
غرب قبل از محنۂ امور زندگی دور کرده
بود، گرفت۔^(۲)

نشنلزم اصول و ارزش‌های جدیدی ایجاد کرد و
یگانه مقیاس سنجش امور ، منفعت و
خواهشات ملت را قرار داد و بدین ترتیب
فضیلت در نظر نشنلزم همان چیزی است که
منافع ملت را بر آورده ساخته و موافق با
خواسته‌های اوست ، اگر چه تاروپودش از
دروع و فربیکاری و خیانت و ظلم و تجاوز یا
جرائم دیگری که در دین و اخلاق گناه نا بخشودنی
بحساب می‌آید ، تشکیل شده باشد . و بر عکس
شروعی در نگاه نشنلزم چیزی است که با
منافع ملت تصادم می‌کند و به آن ضرر می‌
رساند ، ولی این چیز حقیقتاً از واجبات اساسی
حق و عدل و راستی و سایر چیزهایی باشد که
در دین و انسانیت ، فضایل اخلاقی بشمار می‌

(۲) از اینجا ارتباط محکمی که بین لادینیت و قومبیت
(شنلزم) وجود دارد ، واضح می‌گردد چه هر دو عوامل
مشترکی برای ظهور خود دارند .

روند هم بدینسان در مقیاس نشلزام ، قهرمانی افراد از روی قربانیهایی که ایشان در راه منافع ملت می دهند ، سنجیده می شود مهم نیست که این قربانی ها از چه نوع اند : از نوع قربانی جان هستند یا مال و یا وقت و یا حتی فضایل اخلاقی و ارزشهای انسانی و کرامت شخصی . زیرا بر این افراد است که همه کوششهای خود را با همبستگی کامل در جهت تحقق آمال و آرزوهای ملت بکار برند چه هدف دسته جمعی نهایی ایشان جمع کردن بزرگترین مجموعه افرادیست که در یک صفت منظم گرد می آیند و همه مساعی خود را در جهت بر افراشتن بیرق ملت شان بر بالای بیرقهای ملل دیگر بکار می برند .

وهمزان با تغییر شکل نشلزام این عبارات از اصطلاحات معروف و مألوف در قاموس آن گردید : واي بر کسيکه مغلوب است . هدف وسیله را توجیه می کند . ضعیف در زیر آسمان جایی ندازد . کشنن یک ملتی که در امن بسر می بن . قضیه دقت طلب است . دروغ بگو تا مردم

باور کنند.

و نیز کلماتی از قبیل استعمار و وصی بودن و تحت الحمایگی و قیومیت و ... نه همین بلکه این اصطلاحات از دیدگاه نشنلزم حیثیت مباری عالی را بخود گرفت که کهکاهی بر زبانها جاری می گردد ، البته تا وقتی از این حیثیت برخوردار است که در خدمت منافع ملی و تامین خواسته ها و مطالبات آن قرار داشته باشد .

۳- دیموکراسی یا حکومت مردمی
مفکره دیموکراسی برای اولین بار در عهد فنودالزم در اروپا بعنوان کوششی در جهت شورش علیه تسلط فنودالان بمنظور نجات ملت ها از چنگال ایشان ، ظهرور کرد .

دیموکراسی بدین مفهوم که فردی یا خانواده یی یا طبقه یی حق آنرا ندارد که خواست و اراده خود را بر توده های ملیونی مردم تحمل کند و ایشانرا برای اشیاع اغراض خصوصی و انانیت شخصی خود استخدام نماید ، درست است و منافاتی با حق ندارد ، و همچنین

دیموکراسی در پهلوی این تصویر خویش ، تصویر مثبت دیگری نیز داشت که آن عبارت بود از دادن این شعور به ملت هر کشور که وی آقا و حاکم خویش است .

اگر دیموکراسی به همین سرحد توقف می کرد از صحت کامل برخوردار بود و خطابی در آن نبود ، ولی راه انحراف را پیمود و در مراحل بعدی مفهوم صحیح خویش را از دست داد و چنین مفهومی را بخود گرفت که : هر ملت برای تحقق خواسته هایش هر گونه که عمل کند ، اختیار تام دارد و مطلق العنان است ، و این خواسته ها طبیعاً باید معثل رأی اکثریت باشد نه رأی همه افراد امت - (۴) - و نیز همایشه بی و وجود ندارد که حدود این خواسته ها را تعیین نماید - (۵) - چه

(۴) زیرا حکومت از ان اکثریت می باشد و فیصله ها در پارلمانها وقتیکه اکثر اعضا بران مسنه گذارند ، شکل ثانوی می گیرد و شرط نیست همه اعضا ، آن فیصله را تائید کنند

(۵) زیرا جز خواهشات نفعمنی شان مقیاسی برای منجش خبر و شر ندارند .

قوانين و مبادی و نظامهای اخلاقی یا مدنی یا اجتماعی و یا سیاسی کشور تا زمانیکه خواهشات نفسی و آمال اکثریت ملت را تایید کند و بر آورده سازد ، درست و صحیح و حق است و لی آنگه که با این خواهشات نفسانی تصادم نمود ، صفت باطل و خطأ و غلط بودن را بخود می گیرد . و این اکثریت حق دارد که در تدوین والغای قوانین طبق دلخواه خویش اقدام نماید یا بعباره دیگر می تواند و اختیار کامل دارد بر قانونهایی صلح گذارد و قانونهایی را لغو کند و حکومتی که نماینده این اکثریت می باشد ، مجبور است همه امکانات و دارو ندار خود را برای تحقق خواسته های ایشان بکار برد .

و خلاصه اینکه هر آنچه با نظر اکثریت موافق باشد خیر و عدل و حق است و لو در واقعیت امر شرو باطل و ظلم باشد و هر آنچیزیکه با این خواهشات تطابق نکند و موافق نباشد ، شر محض است ، اگر چه سُرا پا خیر و نکوبی باشد .

طبیعی است که در سایه چنین بیوکرامس اکثریت قوانین و نظامها را بازیچه خود قرار می دهد و در آن مطابق میل و خواسته خوبیش تغییر و تبدیل می کند و نه مطابق قواعد و اصول ثابت حق که تغییر و تبدیل را نمی پذیرد.

نقد مبادی سه گانه

مذکور:

این مبادی سه گانه که اساس دولت های نشنست و دیموکرات ولادین را تشکیل می دهد و ما آنرا قبل از ذکر کردیم ، روح زندگی کنونی است ، که جهانیان آنرا متفرقی ترین شکل و نیکوترین صورت برای هر نظام متعدد یا تنظیم اجتماعی می دانند .

ولی ما با این عقیده هستیم که مبادی سه گانه مذکور فاسد و گمراه کننده است ، نه همین بلکه ما با بصیرت و هدایت و قناعت کامل و از ته دل عقیده داریم که این مبادی مایه و منبع همه بدی ها و مصیبت ها و بدبخشی هایی است که انسانیت بسبب آن باینهمه رنج و تکلیف دچار می باشد .

لکن ما این مبادی را چگونه نقد می کنیم ؟ و روش مادر این نقد چگونه می باشد ؟ موضوعی است که بحث مفصل و مناقشه طویلی را ایجاد می کند و در این رساله مختصر امکان

آن وجود ندارد ، ولی با آنهم ما خواهیم کوشید
در لابلاعی کلمات موجز این مطلب را برای شما
بیان نمائیم تاخواننده عزیز معلوماتی در باره
این مبادی داشته باشد : معلوماتی که وی را
 قادر به درک اندازه خطیری که از آن متوجه
 مسلمانان است و ضرورت قیام در برابر آن ، می
 سازد . والله الموفق للصواب .

۱- نقد نظام لادینی :

علمائیت یا سکولریزم و یا نظام لادینی که
 سنگ بنیاد نظام زندگی معاصر بشمار می آید
 بر مفکره حصر روابط خدا و انسان در دایره
 زندگی خصوصی و شخصی فرد قایم بوده و در
 حیات اجتماعی منکر این کونه روابط است .
 این مفکره پوچ و میان تهی بوده و ارزش آنرا
 ندارد که در باره اش تفکری صورت گیرد و با
 خرد برای فهمیدن این سفسطه دچار حیرت و
 سردرگمی گردد ، چه واضح است که رابطه بین
 انسان و خدا از دو حال خالی نیست :
 اول : اینکه الله أفریننده انسان و آفریدگار

دنیابی باشد که انسان در آن زندگی می کند و
نیزوي صاحب اختیار و حاکم هردو (انسان و
کائنات) باشد .

و دوم : اینکه الله تعالی (نعوذ بالله) فاقد این
صفات باشد .

فرض کنیم که حالت دوم درست است والله
تعالی آفریدگار و صاحب اختیار و حاکم نیست
پس درینصورت چه ضرور است که رابطه
خاصی بین او و انسان وجود داشته باشد ، زیرا
این حماقت و دیوانگی خواهد بود اگر چیزی را
که با ما رابطه بی ندارد و تمیتواند بخارط ما
کاری انجام دهد ، پرسش کنیم .

اما اگر الله تعالی آفریدگار و صاحب اختیار
و حاکم انسان و دنیابی باشد که انسان در آن
زندگی می کند - یقیناً که هست - پس عاقلانه
نیست که تطبیق احکام و قوانین او را تنها بر
حیات شخصی فرد ، منحصر سازیم و آنجا که
رابطه فرد با دیگران در حیات اجتماعی آغاز می
شود ، سلطه او تعالی پایان یابد !!!
و اگر انسانی چنین ادعا کند که الله تعالی

خودش ، سلطه و رابطه خویش با مخلوقاتاش را
بر حیات خصوصی فرد منحصر ساخته است این
ادعا فاقد دلیل و بی اساس است ، اما اگر انسان
خودش این استقلال در حیات شخصی اش را
ابتکار کرده و آنرا غرض گردانیده و سلطه ،
الهي را از همه شئون زندگی اجتماعی اش دور
کرده است ، بدون شک با این عمل خویش تعدد
وسرکشی اش در برابر افریدگار و صاحب
اختیار و حاکمش را اعلام کرده است .

در نزد صاحبان عقل ، سخیف تر ازین چیزی
وجود ندارد که هر انسان در حالت تنهایی خویش
چنین ادعا کند که وی بنده الله و خادم او و
پیرو دینش است ، ولی همینکه با دیگران بکجا
شد و همکی ، اجتماعی و دولتی تشکیل دادند ،
آنکه ایشان از بنده الله و پرستش او انکار
ورزنده و دینش را از زندگی خویش دور سازند
، زیرا معقول نیست که هر جزء از اجزایی بک
توده و مجموعه به تنهایی به عبودیت الله انعام
کند و چون همه اجزا بهم پیوستند و از
مجموعه ایشان کتله واحدی بمعیان آمد ، آندم این

مجموعه از دائره بندگي خدا خارج شود !! چنین
حوفي جز از کسيکه به جنون گرفتار است
صادر نمي شود . هرگاه ما ضرورتي به الله
تعالي و قوانين او در زندگي فاميلى وامور
کشوری و در ساحه مدرسه و پوهنتون و در
معاملات بازار و تجارتخانه ، و در پارلمان و مقر
حکومت و محکمه و ادارات حکومتی و مراکز
ارتش و دفاتر پوليس و ميدان جنگ و کنفرانس
صلح و .. نداشته باشيم پس چه معنائي از
معاني عبوديت برای خدائي که معبود ما است
باقي مي ماند ؟ و کدام عقل اجازه مي دهد تا
برای خدائي مراسم عبادت را بجا آريم و نفعه
کلیسا رابرايش بنوازیم که سلطنه او از همه
گوشه هاي زندگي ما برچيده شده است و توان
آنرا ندارد که در هیچ ناحيه يي از نواحي زندگي
دست مارا بگيرد ، زيرا خصائص الوهیت اش
تعطیل شده است ؟

این از ناحیه عقلي و اما از ناحیه علمي
باید گفت که این مفکوره انسان را به سوی
عواقب خطرناك ونتایج ترس اوری می کشاند

زیرا واقعیت‌های زندگی گواهی می‌دهد که هرگاه در ناحیه‌یی از نواحی زندگی رابطه‌ی انسان با خدا قطع گردیده، رابطه‌ی شیطان باوی (انسان) در ناحیه‌یه مذکور استوار شده است.

و باز آنچه که زندگی فردی خصوصی اش می‌خوانند، وهمی بیش نیست، زیرا انسان موجود اجتماعی است و حیات او در کافه مراحلش رنگ اجتماعی دارد:

وی در نتیجه یک رابطه اجتماعی بین پدر و مادرش، پا در صحنه وجود می‌گذارد، و هنگامیکه چشمانتش را باز می‌کند، خود را در بین افراد خانواده اش می‌یابد و زمانیکه در بین جامعه اش رشد و نمودیکند، روابطش با فرزندان کشورش و هموطنانش و افراد ملتش و با نظام فرهنگی و اجتماعی و اقتصادی و سیاسی حاکم برکشور، مستحکم می‌گردد.

و این روابط گوناگون و دارای شعبه‌های متعدد که یک فرد انسانی را با دیگران و دیگران را با او پیوند می‌دهد، رفاهیت فرد و جامعه را بر آورده نخواهد ساخت و نه برای

کافه بشریت باعث موفقیت و پیشرفت و شگرفایی خواهد گردید ، جز در آنصورت که بر بنیادی درست و نیکو استوار باشد و تنها الله تعالی است که چنین بنیاد و اساس عادلانه و پاک و ثابت را که این روابط را مستحکم و موکد ساخته و ریشه های آنرا از ثبات برخوردار می سازد ، عطا می فرماید .

برای انسان از تعالیم والا و ارزشمند چه باقی خواهد ماند اگر وی خود را از سر چشمها هدایت ثابت و توجیه صائب و همیشگی و عدالت اسمانی محروم گرداند ؟

أري ! هر گه انسان خود را از منابع اصیل هدایت و عدالت محروم سازد ، چه چیزی جز هوی و هوس و شهوت و دانش ناقص و تجربه تاصلر ، برایش باقی خواهد ماند ؟
از آنجائیکه انسان به طبیعت خلقتش موجود کاملی نبوده - و هرگز نخواهد بود - پس احکام و قوانین وی ابدا کامل و خالی از نقص نمی باشد .

بنابرین در جامعه الحادی لادینیت که انسان

حیثیت مرکز قانونگذاری و رهبری را بخود می‌گیرد، مشاهده می‌کنیم که مبادی و قوانین آن همیشه در معرض الغاء و تغییر و تبدیل مطابق خواهشات تغییر پذیر و هوی و هوس سرکش ملت، قرار دارد.

و ما می‌توانیم از این روزنه بزرگ مشاهده کنیم که چگونه مظالم استبداد و افکار گنه آلود الحاد و فقدان یقین و اعتماد در هر گوشه از گوشه‌های روابط انسانی - در جوامع لادینی - رخنه کرده است؟

و چگونه همه اعمال بشر با صبغه انانیت فردی و طبقاتی و نسلی رنگ امیزی شده و خود خواهی با سایه‌های تاریک و حشت اور خویش آنرا احاطه کرده است.

اگر ما روابط موجود در بین دو نفر یا دو گروه و یا دولت را مورد بررسی قرار دهیم، شکلی از اشکال این روابط را نخواهیم یافت که خالی از شرور و آلودگیهای انانیت باشد، زیرا هر شخص یا طبقه یا گروه یا ملت یا دولت ده محدوده اختیارات و تصرفات وسلطه خویش

با کمال انانیت و خود خواهی مبادیی وضع کرده است که با خواهشاتش موافق و با هوی و هوش ساز گار می باشد ، بدون اینکه پرواای تاثیر احتمالی آن بر اشخاص یا طبقات یا گروه ها یا ملت ها یا دول را داشته باشد .

یگانه چیزی که ایشان در هنگام اتخاذ فیصله هایی بنفع خویش مد نظر دارند ، همان شلاق است ؛ شلاقی که رمز نیرومندی و عنف است و هر جا که شلاق در حالت اهتزاز در دست شخصی یا طبقه یی یا ملتی یا دولتی دیده شود دیگران به تنقیص سایه های خود می پردازند و دست ها و پاهای شان از اما کنی که با ظلم و ستم و زورگویی به سوی آن دراز شده بود کوتاه می گردد و به سوی اما کنی که باید در آن باشد و از آن تجاوز نکند ، رجعت می کند ، پر واضح است که (شلاق) دارای شعور نیست و عدل و انصاف رانمی فهمد ، بلکه یک نیروی کور است و بس . و بنا برین توازن در دنیا هرگز بر اساس شلاق قایم شده نمی تواند ، و آنکه شلاقش نیرومند تر و ضخیم تر از شلاق دیگران است

جای دیگران را می گیرد و به نیرومندی و سلطه انان خاتمه می بخشد و سلطه خود را بر ایشان تحمیل می کند و .. این قصه هیچگاه بپایان نمی رسد .

و این بدانجهت که پیر و (لا دینیت) و انکه نظام لا دینی را بعنوان نظام زندگی اش پذیرفت است چه فرد باشد یا گروه یا ملت یا مجموعه بی از ملتها ، خود را در گودال خواهشات نفسانی خویش سرنگون کرده و بنده هوی و هوس خویشتن گشته و از هر قید آزاد می گردد - (۱) -

(۱) ملمانیت (لا دینی) در ظاهر مصدر ساخته شده از کلمه ملم می باشد و شاید در وله اول در اذهان چندین خطور کند که منظور از آن قیام دولتی بر اساس علم است . مگر مفهوم حقیقی آن چیزی است که ما نکر کردیم و از شعار های این ملکوره دور گردن دین از امور زندگی اجتماعی می باشد که جزئیات آن چنین است :

آنچه از خداست برای خدا پکار و آنچه از قیصر است برای قیصر ، دین برای خدا وطن برای همکان .

غرب زده های موجود در دیار مسلمانان شعار ذوق را نکرار می کنند و به ان ایمان دارند و حقیقت غیر قابل تردید اینست که : ←

۲- نقد نشنلزم (قومیت پرستی)

اما مبداء دوم که نشنلزم است، اگر منظور از آن ملیت باشد ما مخالف آن نیستیم زیرا این یک مسئله منطقی است و اگر مواد از آن طرفداری فرد از ملتش در امر حق بوده باشد

الف : اسلام رهبانیت و روحانیت گرایی مطلق را برمی‌بینیم نمی‌شناسد و در راه مقل روشنگر بشری حاصل نمی‌شود . بلکه ازرا رشد می‌نمد و رهنمایی می‌کند و متنزلتش را بالامی بردا و از همینجاست که قرانکریم انتظار مردم را متوجه کائنات و آنچه که در آن وجود دارد نموده و ایشانرا به تدبیر درموردن کائنات و استفاده از آن ترفیع کرده و این عمل را رسیله است.

ب - ایمان به الله تعالی ایجاب می‌کند که شریعت او تعالی پطور کامل در همه شئون زندگی تطبیق گردد و نه در زندگی خصوصی انسان و بس ، و الا چنین تفریقی کلر ضریع و اشکار است.

ج - تقسیم امور بین شکل که چیزی از آن خدا و چیزی از آن مردم باشد ، چن هر زه سرایی چیز دیگری نیست و اساسی ندارد زیرا کائنات همه از آن خدا بوده و انسانها مالک کوچکترین چزه آن نیستند ولو قیاصره باشند . و اسلام همه زندگی را متوجه خالقش می‌سازد که از صراط المستقیم او پیروی نماید و رضایش را بجوید یعنی زندگی اجتماعی نیز ←

بازهم باکی ندارد و همچنان اگر مفهوم نشنلزم دوست داشتن فرد ملتش را باشد، ها حرفي نداریم، بشرطیکه این دوست داشتن بمعنی تعصب کور کورانه بی نباشد که فرد را وادار به تحریر ملتهاي دیگر می سازد و او را متعایل به طرفداری از ملتش در حق و باطل می گرداند، و اگر از نشنلزم مبداء استقلال ملی اراده شود، باز هم هدف سالمی است چه هر ملت حق دارد که صاحب اختیار خود باشد و زمام امور کشورش را خودش بدوش گیرد.^(۷)

باید بطور کامل مانند زندگی فردی در کافه، شنون و نظامهایش تابع قوانین الهی باشد تا مسیر درستی را بپیماید و به سوی حیات بهتر گام بردارد و این همان چیزیست که مفهوم جمله «اسلام دین و دولت است» را می رساند پس چه وقت مردم حق را می فهمند و با قبول شریعت الهی بسوی خدا باز می گردند.

(۷) پرندۀ با اشیانه اش محبت دارد و شیو از لانه اش دفاع می کند و محبت انسان نسبت به کشورش و اهلش واقاریش و حمایتش از خاک کشور خود، چیزیست که الله تعالیٰ انرا در نظرت وی بودیعت گذاشته است ولی از دیدگاه اسلام این انگیزه های ناطری باید در راه پیروی از حق و پارچه بان پکار برده شود، چه ما می بینیم رسول الله ((صلی الله علیه و آله و سلم)) با وجود محبتی

آری ! اگر از نشنلزم مفاهیم فوق اراده شود
باکی نیست و اساساً مفاهیم بالا ، در نشنلزم
شامل نیستند ، ولی ما که بر نشنلزم اعتراض
داریم و آنرا مذکوره غلط قلمداد می کنیم و
علیه آن با همه توان می جنگیم ، همان
شنلزمی است که ذات خود و منافع و خواهشات
خصوصی اش را ما فوق همه مردم و منافع و
خواسته های شان قرار می دهد و حق در نزد او
عبارت از چیزی است که خواسته هایش را بر
اورده سازد و تعایلاتش را ارضاء کند و مقامش
را بلند ببرد و لو این اهداف از طریق ظلم بر
دیگران و خوار ساختن ایشان بدست آید .

هر گاه در جامعه ، شخصی یافت شود که پیرو
خواهشات خویش بوده و نفسش را پرستش می
کند و خود را بر دیگران ترجیح می دهد و از

که نسبت به مکه زادگاه خود داشتند ، بخاطر بین خویش از آن
به سوی مدینه متوجه هجرت کردند و در مورد مکه گفتند .
بخدا سوگند من میدانم که تو در نزه خدا محبوبترین شهر ها
قستی و نیز در نزد من همین حیثیت را داری واگر قوم تو
مرا از تو بپرون نمی کردند ، هرگز بپرون نمی شدم .

اقدام به زشت ترین اعمال تا وقتیکه در جهت
حصول منفعت شخصی اش باشد ، درین نمی
ورزد و هرگاه در شهر خانواده یی باشد که ب
منافع خود خدمت می نماید و از منافع دیگران
چشم می پوشد و برای تحقق خواسته ها و
منافعش به هر وسیله م مشروع و نامشروع چنگ
می زند و یا در کشور طبقه یی وجود داشته باشد
که در انتهای انانیت و خود پرستی قرار داشت
و در پی حصول اغراض و منافع خود دست و
آستان را بر زده و منافع دیگران را زیر پا نماید
(مثلًا مانند طبقه قاچاقچیان) آری هرگاه در
جامعه یی یکی از این فرقه ها وجود داشته باشد
جای شکی برای ما باقی نمی ماند که در آن
جامعه انحرافی بزرگ و مصیبته عظیم
حکمفرما است .

چرا باید در سطح بشری ملتی را منحرف د
افعال ایشان را مصیبته و بد بختی قرار ندهیم
که منفعت ملی خود را بعنوان خدای خوبش
مورد پرسش قرار می دهند و این شعار را
بحیث اصلی از اصول عبادت و طاعت این ^{الله}

خود قرار می دهند که : (حق همان چیز یست
که با منافع ملی تطابق داشته باشد و باطل همان
چیزی است که با منافع ملی مطابقت ندارد)
بدون شک وجود انسانی با همه تاکید حکم می
کند که خود خواهی و انانیت در سطح زندگی
انسانی مصیبیت و بد بختی بزرگی است ، کما
اینکه خود خواهی و انانیت در سطح فردی یا
قبایلی یا عائلوی نیز بد بختی عظیمی است .

اینک شما با چشم سر تان تعدد جدید را
مشاهده می نمائید که ملت های دنیا را در
ورطه این مصیبیت بزرگ و بد بختی عظیم که
انانیت تفوق طلب و سر کش نشنلزم است
گرفتار ساخته است و همین تعدد مسؤول تبدیل
جهان به ساحه کشمکش های عنیفی است و به
علت همین امر بود که جهان در ظرف نیم قرن در
آتش دو جنگ جهانی که ملیونها انسان را بخاک
و خون کشید ، سوخت و اینک در آستانه جنگ
سومی که شعله های آن از عقب تعریفات نظامی
و مسابقات تسلیحاتی موجود ، در حالت زبانه
کشیدن است ، قرار دارد و این در حالیکه تا

هنوز جراحت های دو جنگ قبلی بهبود نیافت است .

۳- نقد دیموکراسی :

اما مبداء سوم دیموکراسی و نشستن انسان بر مسند خدایی است که با پیوستن آن بادو مبداء سابق تصویر کامل نقشه بی که برای بد بخت شدن و گرفتار آمدن جهان در دام مصائب ، طرح ریزی شده است ، بدبست می آید .

قبل اگفتیم که مفهوم دیموکراسی در تعدد جدید حاکمیت توده ها است یعنی افراد هر کشوری از کشور های روی زمین که این مسلک را برای زندگی خود برگزیده اند ، در رابطه با تحقق منافع اجتماعی خود به هر کاری که دست بزنند آزاد هستند و اینکه قانون این کشور باید تابع خواهشات ایشان باشد و بنابرین افراد تابع قانون نمی باشند و نه غرض از تشکیل حکومت کلک خواست از ارگانهای اداری و امکانات مادی آن درجهت تحقق منافع اجتماعی می باشد ، بر عکس آنچه که باید باشد .

وقتیکه این مبادی سه گانه را مورد دقت و بر رسي قرا دهیم ، در می یابیم که : نظام لادینی (علمانیت) مردم را از دائرة عبادت خدا و اطاعت و خوف او و از محدود و ضوابط اخلاقی ثابت برون کرده و ریسمان هوی و هوس نفسای شان را به گردن های شان افکنده و در آنان را برگان نفسای خودشان گردانیده و در برابر احدی ایشانرا مستوول قرار نداده است و در پی آن نشنلزم می آید تا برای این فریفتگان نظام لادینی جامهای بزرگی از شراب انانیت و تکبر و خود بزرگ بینی و تحیر دیگران را پیش کند و در نهایت دیموکراسی می آید و این انسان را بعد از اینکه مطلق العنان و اسیر هوای نفس و گرفتار نشه انانیت گردیده است - بر عرش الوهیت می نشاند و همه سلطه ها و اختیارات قانون سازی را بد و می سپارد و ارگانهای حکومتی را با همه امکاناتش در اختیار او قرار می هد تا هر آنچه را که می خواهد بدرست آرد .
بیانید اکنون این پرسش را مطرح نمائیم که :

آیا حالت ملتبه که از قید هر ضابطه بی آزاد است و از اختیارات کامل حاکمیت مطلق برخوردار می باشد و آنرا هر گونه که بخواهد بدون کدام قید و شرط استعمال می کند ، از حالت یک فرد بد اخلاق و سرکش و فاجر تفاوتی دارد ؟ و اگر دارد در کدام چیز ؟ آیا درست نیست که هر عملی را که این فرد بد اخلاق در دایره محدود خود انجام می دهد ، عین همان عمل را آن ملت وارسته از هر قید و بند در دایره وسیع خویش بانجام می رساند ؟ و آیا در صورتیکه مردم جهان از ملتها بی مانند این ملت تشکیل یافته باشند و همه از یک سر چشمی آب بخورند و اصول سه کانه یاد شده رامقدس بشمارند چگونه امنیت و آرامش و صلح بر دنیا حکمفرما خواهد گردید و چطور جهان از اینکه میدان کشمکشها و زد خورد ها و جنگها باشد ، ثبات خواهد یافت و به ساحه مسابقه گرگان شر و ضلالت تبدیل نخواهد شد .

اینها دلایلی اند که باسas آن ما هر نظامی را که برپایه مبادی سه کانه مذکور قایم گردد نظام

فاسد و باطل می دانیم ، و از همینجاست که ما
با نظام قائم شده براساس لادینی نشناسنستی
بیکوکراسی مخالفت می ورزیم چه آن را غربی
ها قائم کرده باشند و چه شرقی ها ، چه
مسلمانان و چه نامسلمانان ، و هر جا که این بلا
نرود آید و در هر مکانی که این مصیبت بروز
نماید ، ما خواهیم کوشید ، بندگان خدا را از
خطر همه گیر آن آگاه ساخته و ایشانرا به جنگ
آن دعوت نمائیم .

مبادی سه گانه ها

ما هنگامیکه نظام مذکور را مردود شمرده به مخالفت آن بر می خیزیم ، تنها به مخالفت محض اکتفا نمی نماییم ، بلکه عوض مبادی سه گانه یاد شده ، مبادی سه گانه دیگری عرضه می داریم که معتقد به صلاحیت و صحت آن هستیم و آنرا در برابر دیدگان اشخاص منصف قرار داده و وجدانهای ایشانرا به داوری فرا می خوانیم تا به تحقیق و تعیین آن بپردازند ، و ببینند که آیا خوشبختی و رفاه ایشان و خوشبختی و رفاه همه جهانیان وابسته به قبول این مبادی پاک و حق که ما تقدیم می داریم است و یا آن مبادی پلید و فاسدی که قبل ذکر کردیم .

۱- مامبدأ تسلیم به الله تعالیٰ و فرماتبرداری از وی را به عوض مبدأ لادینی تقدیم می داریم .

۲- مبدأ جهانی بودن انسانرا در عوض نشنلزم تنک و محدود پیشکش می نمائیم .

۲- مبدأ حاکمیت الله (جل جلاله) و
خلافت مومنان را در بدل مبدأ حاکمیت
ملت یا حاکمیت توده ها پیش می کنیم .
و اینک مبادی سه گانه مذکور را یکان یکان
مورد بررسی قرار می دهیم .

۱- مبدأ تسلیم

ما در سایه این مبدأ باین ایمان داریم و
متقدیم که الله تعالیٰ آفریدگار و مالک و حاکم
ما است و آفریدگار همه جهان و مالک و حاکم آن
است بناء سزاوار است که زندگی خود را
بروفق اوامر و شرایع او استوار سازیم ، زیرا
ما نمی توانیم از او تعالیٰ مستغفی گردیم ، نه در
دایره زندگی فردی مان و نه در همه پدیده
های زندگی اجتماعی مان به همه اشکالش و
معنی این سخن ما چنین است که : باید هر
ناحیه از نواحی زندگانی اجتماعی و فرهنگی
و اقتصادی ما و مؤسسات تعلیمی و تربیتی ما و
اوپناع قانونی ما و محکمه ها و ارگانهای
حکومتی ما و سیاست ما در وقت حدوث
جنگ یا برقرار ساختن صلح یا دو ابط بین الدول

همه اینها باید موافق مبادی و حدودی باشد که الله تعالیٰ برای مردم نشان داده است بنابرین بر ما واجب است که آزادی خود را جز در محدوده اساسات و ضوابط مشروعي که الله تعالیٰ آنرا برای ما بیان داشته است، استعمال نکنیم و جائز نیست که اساسات و ضوابط الهی را تبدیل نمائیم و یا لغو کنیم، بلکه بر ماست که نظامهای زندگی ما مطابق مقاومت عالی آن باشد و از جوهر و روحش الهام بگیرد، و این بدانجهت که اساسات و ضوابط مذکور از نزد پژور دگار جهانیان است و او آفریدگار بشر بوده و از آنچه که به مصلحت ایشانست، آگاه می باشد چنانچه او تعالیٰ خودش می فرماید:

هُوَ أَعْلَمُ بِكُلِّ إِذْنٍ أَنْ شَاءَ كُرْمَنَ الْأَرْضِ

(یعنی او داناتر است با حوال هما وقتیکه پیدا کرد هما را از زمین .)

و می فرماید :

قُلْ إِنَّمَا أَنْتُمْ أَعْلَمُ أَمِّ اللَّهِ

(یعنی بکو ایا هما داناتر هستید یا خدا .)

و نیز می فرماید :

۳۳۳
وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُ لَا تَعْلَمُونَ

(یعنی و الله می داند و شما نمی دانید .)

و در جای دیگری می فرماید :

۸۵
وَمَا أُوتِينَّا مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا

(یعنی و داده تشدید شما از علم مکر اندک)

۲ - مبدأ جهانی بودن :

این مبدأ بدان معنی است که در نظام زندگی قایم شده بر اساس مبدأ تسلیم به اراده آفریدگار و فروتنی برای او ، شایسته نیست که افراد امت از لحاظ ملیت یا زمین یا رنگ یا زبان تفرق شوند و نه در سایه آن درد های خود خواهی و تکبر و برتری طلبی و تعصبات کور کورانه قومی و امثال این چیز ها که در سایه نظام منفور نشانلزم بروز می کند ، تبارز نماید .

این نظام باید یک نظام فکری عقیدتی - (۸) - و

(۸) کاهی بعضی از مردم گمان می کنند که مذکوره دولت لکری و مقیدتی زاده مصر کنونی است ، در حالبکه تاریخ دولت ←

استوار برمبادی ثابت معین و ارزشی معتبر باشد، نه بر مبادی نشنلز و اینکه دروازه های این نظام برای هر کسیکه این مبادی را میپذیرد و به آن گردن می نهد و آماده و قادر بر شرکت در امر تطبیقش بر اساس مساوات مطلق در حقوق بدون کدام تعییز و تفریق باشد، باز گذاشته شود. و اینکه هموطن بودن در سایه این نظام منحصر به حدود جغرافیایی یا طبیعی نباشد بلکه باید دربر گیرنده هر شخصی باشد که به اساسات عقیدتی آن ایمان دارد.

ذکریں را که حدودش را عقیده تعیین کند مانند دولت اسلام بیاد ندارد و دولت ذکری اسلام یکانه دولتی است که عقیده اسلامی را بصفت وطن و ملیت مسلمان برسمیت می شناسد و در قسمیت حدود چهارگایی فقط دو اصطلاح دارد: دارالاسلام و دارالحرب. دارالاسلام دارالاسلام وطن مقیده اسلامی است و دارالحرب وطن کسانیکه مخالف این مقیده و محارب با آنند. روایت شده است که به سلمان رضی الله عنه در وقتیکه فنایم خارس را تقسیم می کرد گفته شد: آیا در حق دارایی ایا و اجدادت چنین عملی را مرتكب می شوی وی در پاسخ گفت من فرزند خارس نیستم بلکه فرزند اسلام هستم.

و افرادی که بروی علتی این مبادی را نمی پسندند و آماده قبولش نیستند ، از بین بردن ایشان یا فشار اوردن بر آنان به هیچ صورت ضروری نیست ، بلکه این نظام ، هستی ایشان را تحت مبدأ صیانت ، حفظ می کند و برای آنان دراستفاده از حقوق مقرر شان آزادی می دهد و برای شان زمینه را مساعد می سازد ، تا بعد از فراهم شدن قناعت کامل شان بر صحبت مبادی که این نظام بر آن استوار است ، با کمال رضا و رغبت و اراده آزاد ، آنرا بپذیرند و البته برای ایشان این حق حاصل است که در حالیکه مانند سایر هموطنان شان از حقوق مساوی برخوردارند ، از مزایای این نظام با خبر شوند ، تا با کمال رضا و رغبت به آن گرایش پیدا کنند .

این نظام که در زمینی یا ملیتی یا زبانی با رنگی محدود نمی شود و بر اصل جهانی بودن انسانیت استوار است ، منافاتی با قومیت یعنی محبت انسان با قومش و لو که منحصر به دایره خاکش و کشورش باشد ، ندارد ، بدین

شرط که محبت قوم با منافع و احساسات و حقوق دیگران برخورد نکند ، و این نظام به استقلال ملی باور دارد بشرط اینکه انسان را در مناطق تنگی از زمین که بروان شدن از آن بسوی افق وسیع و عام انسانی مشکل است ، محدود نسازد . و این نظام تسلط ملتی بر ملت دیگر را بروی انگیزه انانیت و تفوق طلبی و خود پرستی نمی پذیرد ، چه مبدأ جهانی بودن انسان متقاضی آنست که هر ملت با کمال حریت و استقلال زمام امور خود را خودش در دست داشته باشد و تسليم ملت دیگری نکردد ، ولی برهمه ملتها نیکه بر مبادی اساسی تعدد بشری اتفاق دارند ، واجب است که شانه بشانه همدیگر در جهت خوشبختی و رفاه بشریت کار کنند و درین راه با یکدیگر یاری نمایند ، و بر آنان لازمست که روحیه و تعاون در بین شان حاکم باشد و نه روحیه رقابت ناروا ، و اینکه از بین ایشان تعابیلات نژاد پرستانه و تعصبات ملی دیشه کن گردد و در میان شان میادله هنروریات زندگی و تولیدات تعدد در فضای

ازادی و احترام متقابل صورت گیرد .

بدون شک هر شخصیکه در سایه چنین یک نظام فکری پاکیزه ، زندگی می کند ، هموطنی بشمار می آید که دارای مفکره جهانی و تعامل انسانی است ، و چنین شخصی هر منطقه و سر زمینی را که سکانش مفکره او را پذیرفته اند وطن و خانه خود می داند و این نفعه دکتور محمد اقبال شاعر اسلام را زمزمه می کند که :

(هر ملک ملک ما است که ملک خدای ماست)

در سایه این نظام ، هر هموطن از حقوق و آزادی هایی برخوردار می گردد که در سایه نظامهای قائم شده بر اساس نشنلزم و ملیت پرستی برایش میسر نیست ؟ نظامهایی که در دایره تنگ سرحدات چهرا فیلی بسر می برند و در گرداقرد اراضی خویش موانعی و قیودی جهت جلوگیری از دخول دیگران ایجاد می نمایند و به کسی که از منطقه شان نیست ، چنان می نگرند که تو گویی به طرف دزد با شخصی که مشکوک است ، نگ می کنند .. نشست و برخاست چنین شخصی کنترول می شود و در

یک فضای پولیسی و حشتناک که هر لحظه امکان تفتیش و باز پرسی از وی وجود دارد ، بسر می برد و بر قلم وزبان و قدمهایش قیودی وضع می گردد و از آزادی ها حقوق اساسی محروم ساخته می شود و ... خوب با اینهمه ، چگونه میتوان گفت که نظامهای نشنلستی و قومیت پرست صلاحیت آنرا دارند که بشریت در سایه شان زندگی کند ؟ بالمقابل ما خواهان یک نظام جهانی انتلافی هستیم که بر اساس مبادی بنا شده و اتباع چنین نظامی همه از حق اشتراك در هموطن بودن ، برخوردار خواهند بود و هر یک خواهد توانست از سر زمینی به سر زمین دیگری بدون قید و شرط سفر نماید و در سایه چنین نظامی ما امیدواریم که دوباره زمانه یی چون زمانه این بطوله به سراغ ما بباید ؛ زمانه یی که در آن این بطوله از ساحل اقیانوس اطلس تا ساحل بحرالکاہل سفر کرد و در هر منطقه یی که گذشت ، بیگانه تصور نشد . بلکه در هر جا که رفت فرمست اینکه مناسب قضاؤت یا وزارت و یا سفارت را کسب کند

برایش دست داد و درهیچ جایی حرکات و سکناتش مراقبت و کنترول نگردید و احدي از هویت یا ملیت یا وظیفه و یا وطنش نپرسید.

۳- مبدأ حاکمیت الله

اکنون بیانید در باره مبدأ سوم گفتگو کنیم:

ما در عوض حاکمیت توده ها ، به نیابت ملت یا خلافتش در سایه حاکمیت الله (جل جلاله) معتقد هستیم ، زیرا ما با حاکمیت مطلق العنان یک فرد یا افرادی چند یا طبقه یی که زمام امور را کلا درست خود می گیرد ، مخالف هستیم و این مخالفت ما بیشتر از مخالفت طرفداران دیموکراسی غربی ، با اینگونه حاکمیت است و ما بر مساوات در حقوق و فرمست دادن برای همگان ، بیشتر از باصطلاح علمبرداران آن تاکید می کنیم و با هر نظامی که آزادی ها را سرکوب می نماید و برای مردم اجازه آزادی بیان یاگرد هم آبی یاکار را نمی دهد ، و یا در راه بعضی از افراد بخاطر اختلاف شان در ملیت

یا طبقه یا محل ولادت موانع ایجاد می نماید و در عین حال برای دیگران حقوق وامتیازات خاصی قابل می شود ، می جنگیم پس اگر دیموکراسی غربی این امور را جوهر وروح نظام خود می داند ، اختلافی در بین آن و مبادی اسلامی ما که مسلمانان در طول تاریخ شان به آن آشنا هستند وحتی تفسیرات عملی ونمونه های نیکوی آنرا در خلال قرون گذشته قبل ازینکه باصطلاح تعدد غربی به معرض وجود آید برای بشریت تقديم نموده اند ، وجود ندارد .

بلکه اختلاف مبادی اسلامی ریشه دار ما با دیموکراسی تازه بیان آمده غربی در این امر است که اخیر الذکر قائل به حاکمیت مطلق و بدون قید وشرط توده ها باستثنای قید وشرط وضع شده از طرف خود ایشان که بنفع خود شان است ، می باشد ، و ما این مبدأ را از اساس باطل می دانیم زیرا این مبدأ منجر به عواقب وخیم ویرانگری می شود وزیرا واقعیت امر که ما آنرا درجهان خود مشاهده و لمس می کنیم انسن است که حق حاکمیت تنها از آن الله است چه

اوست که انسانها را آفریده و برای ایشان امور زندگی و دسترسی به وسایل معيشت شان را آسان گردانیده است و اوست که زمام حیات مردم و تقدیر و سرنوشت کائنات در قبضه اش است و بنابرین هر ادعای سلطه و حاکمیت بر آنچیزیکه در دایره حاکمیت الله تعالی و سلطه او قرار دارد ، ادعای باطل سخیف و دور از واقعیت است و مسؤولیت اثرات سوء و عواقب ناگوار آن بدوش خود این گونه مدعیانی که از حد خود تجاوز نموده و پارا از گلیم خویش فراتر نهاده اند ، می باشد ، چه این ادعا از جانب یک شخص و یا یک طبقه باشد و یا از طرف باصطلاح توده ها !! و درازای این حقیقت تابناک راهی جز این نداریم که به حاکمیت الله تعالی ایمان بیاوریم .

بناء واجب است این احساس در نزد همگان پیدا شود که زمین ملکیت الله تعالی می باشد و اوتالی از هر عمل ما ، چه خبر است و چه شر حساب خواهد گرفت .
حال که مطلب فوق را دانستیم ، لازم است این

را نیز بدانیم که مبادی اخلاقی و احکام قانونی و حدودی که الله تعالیٰ آنرا بصفت قانون زندگی برای ما فرستاده است ، ثابت ، دائم و تغییر ناپذیر بوده و تبدیل ناشدنی است .

ومبدأ نیابت ملت و خلافت -^(۱) - وی ، برای

(۱) در اینجا عبارت خلافت انسان یا نیابت ملت ذکر گردیده است و ما برای تشریع این مطلب ، موضوعات ذیل را برای خواندن «گرامی روشن می سازیم .

۱- خلافت مصدر خلف است چنانچه گفته می شود خلف خلاف یعنی خلیله او بود و بعد از وی باقی ماند و خلافت در اصطلاح عبارتست از ریاست عمومی در امور دین و دنیا به نیابت از رسول اکرم ((صلی الله علیہ و آله و سلم)) و در همین مورد این خلدون می گوید :

(خلافت عبارتست از وادار ساخت همگان بر تطبیق نظریات شرع در آن عده از امور اخروی و دنیوی شان که به خلافت مربوط است . بدون شک همه اعمال دنیوی که از آن خایده می دانند از اختر متصور است ، به سوی شرع باز می گردید و باید مطابق قوانین شرمنی اجرا شود . پس خلافت در حقیقت نیابت از صاحب شرع است در امر نگهداری دین و سیاست دنیا) و بدین ترتیب روشن می شود که خلیله صاحب سلطنه زمانی و سلطنه روحی هردو میباشد برخلاف آنچه که در فوب در قرون وسطائی معمول بود طوریکه بین سلطنه زمانی و روحی فرق قابل شدند و اول الذکر را به حاکم سیاسی و ثانی الذکر را برای ←

مجالس شوری این اجازه را نمی دهد که در باره
 موضوعی ، قانونی بمسازند و یا حکمی صادر
 نمایند که در مورد آن نص صریح و واضح در
 شریعت خدا موجود است ، بلکه بربارلمان یا
شوری واجب است که همه قوانین و نظامها بایش

پاپ که کشیش اعظم بمحاسب می آید و می تواند گناه کننده کاران
 را بیامرزد (۱) و نیز مرجع اعلی در امور دینی است ، واگذار
 شدند ۲ - علماء در تسمیه امام به خلیفه الله اختلاف کرده اند
 بعضی ها یا استدلال به ایه کریمہ (وَهُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَاّفَ
 الْأَرْضِ) اثرا چائز دانسته و جمهور علماء اثرا ناروا قلمداد کرده
 و فرموده اند : خلافت و نیابت از کسی درست است که غائب
 شود یا بغيره والله تعالی نه غائب می شود و نه می بیرد . به
 ابوبکر صدیق رضی الله عنه کلماء یا (خلیفه الله) را استعمال
 کردمد وی در جواب گفت من خلیفه الله نیستم بلکه خلیفه
 رسول الله ((بَيْتٍ)) هستم ، و معنی (خلافت الاخر) اینست که
 از انهایی که قبل از شما گذشته اند خلافت می کنند ۳ - علماء
 می گویند امامت بیکی از این دو چیز منعقد می گردد : الف
 اینکه اهل حل و مقد اثرا انتخاب گشته و شروط معتبر این امر
 سه چیز است : ۱ - مدارک ۲ - علمی که اورا تابو به گذاشت
 کسیکه مستحق امامت است ، می سازد ۳ - اینکه از اهل نظر و
 تدبیر باشد چه برای گزینش کمیکه دی برای امامت مناسب
 نر است ، اهل نظر و تدبیر بودن اورا کمک می کند .
 ←

و از کتاب الله تعالیٰ و سنت رسول الله ((صلی الله علیه و آله و سلم)) اخذ کند و هر جا که نصی هست، از آن تجاوز ننماید. و آنجا که نحن شرعی وجود ندارد - و این ساحه وسیعی را دربر می گیرد - برای اهل حل و عقد است که بعنظور وضع قوانینی که مصلحت امت را از طریق مشوره متداول بر اورده می سازد اجتهاد نماید، مگر باید بیان داشت که این قوانین باید خارج از دایره، عام اساسات شرع الهی و توجیهات آن نبوده و در متن و معنایش با قواعد ثابت شرعی که الله تعالیٰ فرستاده است مطابقت داشته باشد.

واز همین سبب ضروری است که اداره این قوانین و نظامها چه سیاسی باشد یا فرهنگی یا اقتصادی، به مردمی سپرده شود که از الله تعالیٰ در همه امور شان خوف دارند و او تعالیٰ را اطاعت می کنند و در آشکار و پنهان بعنظور کسب رضایش می کوشند، زندگی عملی شان بر ایمان یقینی و قناعت تمام و احساس کامل شان ب - اینکه امام پیشین - خود در هنگام وفات کسی را امام تعیین کند چنانچه حضرت ابوبکر حضرت عمر را تعیین نمود و حضرت عمر مذکور را به شورای شش نفری سپرد.

براینکه بالاخره در برابر پروردگار ایستاده خواهند شد و در مقابل او در روزیکه مال و منال و زن و فرزند بجز قلب پاک و عمل نیکو، فایده ندارد، مسؤولیت خواهند داشت، گواهی بدده و سلوك شخصی و اجتماعی شان منعکس کننده تصویر ارتباط ربانی شان به شرع الهی باشد و اجتهادات شان را مقید به حدود مبادی پروردگار بسازد نه اینکه چون اسپان سرکش همه مرزهای تعیین شده را زیر پا بگذارند و از همه مرزهای ممنوع اعلان شده از جانب شرع، بگذرند. هدف این مبادی سه کانه که اجمالاً به تشریح آن پرداختیم اقامت خلافت انسانی تابع به الله تعالی است که جای حاکمیت نشنلستی لادینی دیموکراتیک را که تمدن غرب بر آن قایم است می گیرد.

اکنون بدون کدام اشکال می توانید فرق واضح واختلاف روشنی را که درین این دو نظام است در یابید و فیصله کنید که : کدام یکی از این دونظام برای حل مشکلات جنس بشری و رهنمایی او به سوی گلزمنی سعادت و آرامش وامنیت، بهتر و شایسته تراست؟ و کدام یک از

این دو نظام مستحق تر است باینکه درجهت
تحقیق آن کار کنید و همه هست و بود تان را
برای بر افراشتن بیرقش ، قربان نمایند ؟

محضی با مسلمانان

من به صراحةً به مسلمانان می گویم که نظام
دیموکراتیک نشنلیست لادین ، مخالف دین
و عقیده تان بوده و اگر به آن تسليم شدید گویا
کتاب خدا را ترک کرده و از آن رو گردان شده
اید و اگر در اقامه یا ابیانی آن شرکت کردید ، با
این عمل یقیناً به خدا و رسولش خیانت کرده اید
و اگر بیرق آنرا بر افراشتید ، بدین معنی است
که بیرق عصیان در برایر خدا را بر افراشته اید
بدون شک ، اسلامی که شما به آن ایمان دارید و
به اساس آن خود را مسلمان می نامید ، با این
نظام زشت ، اختلاف آشکار دارد و با روح و
مبادی اساسی آن می جنگد ، نه همین بلکه با
جزء جزء آن اعلام جنگ می کند و در کوچکترین
مسئله بی با آن توافق ندارد زیرا هر دو در
دو قطب متصاد قرار دارند بنابرین هرجا که این
نظام وجود داشته باشد ، آنجا اسلام وجود ندارد

و هر جا که اسلام موجود باشد ، جایی برای این
نظام نیست .

هرگاه به اسلامی که قرآن برای آن نازل شده
و محمد مصطفی ((صلی الله علیه و آله و سلم)) بخاطر تبلیغ آن
مبعوث گردیده است ، یقین دارید پس بر شما
واجب است که با (نظام دیموکراسی نشنلزم
لادینی) مقاومت کنید و در هر جا که هستید و
هر طرف که رفتید ، مخصوصاً در سرزمینی که
حاکمیتش بدست شماست ، به اقامه خلافت
الهی که بر اساس عبادت الله تعالیٰ قائم است
مبادرت ورزید ، اما اگر به این نظامی که به
الله تعالیٰ و پیامبرش کفر می ورزد ، قانع
شوید و در چهت تقویت آن کار کنید ، ما چاره
یی جز این نداریم که براسلام مشکوك و برادعای
کاذب و پرزرق و برق مسلمانی تان ، گریه
کنیم .

ما در هنگام تشریح نظام اسلام برای زندگی
خطاب به برادران مسلمان خویش می گوئیم :
بعضی از کسانی که منسوب به دین هستند
مردم را در این مسئله به شک و تردید دچار می

سازند - و شاید خود ایشان فریب خورده‌گانند -
چه ایشان می‌کویند : حاکمیت با حکومت
جائزوه بی‌است از طرف الله تعالی و او تعالی
آنرا به هر کسیکه نعاز بخواند و روزه بکیرد و
عمل نیکو انجام دهد ، می‌بخشد ، اما کوشش در
جهت حصول اقتدار و حکومت و آنرا هدف و
غایه قرار دادن ، از امور پست دنیوی است که با
اسلام مخالفت کلی دارد .

ما می‌کوئیم : این سخن جز از آنهایی که
حقیقت اسلام را نفهمیده اند ، صادر نمی‌شود
 بلکه به صراحت به ایشان می‌کوئیم که آنها
قصد ندارند حقیقت دین خود را بفهمند ، زیرا
این عمل (فهمیدن حقیقت دین) بمعنی اخلال در
زندگی مرفه و عیش و عشرت ایشان است ؛
زندگی غیر حقیقی و عیش و عشرت بی ارزش
و زود گذری که در سایه نظام لادینی عصر
حاضر از آن بر خوردارند و یا امید بر خورداری
از آنرا دارند ، چه ایشان به قضیه خلافت از
دیدگاه جایزه بودنش از جانب الله ، می‌نگرند
اما از جنبه مهم آن که همانا ادای واجبات شان

در رابطه با اقامه خلافت است ، چشم پوشی
می نمایند .

شکی نیست که تأسیس خلافت الهی در زمین
نعمتی از نعمت های الله تعالی برای بندگانش
است ، مگر سعی و کوشش درجهت اقامه آن
نیز از واجبات حتمی و لازمی دین است ، تا
بدین ترتیب نظام صحیح حق یعنی نظامی که در
آن درخت نکویی ها شگوفه می کند و خارزار
زشتی ها پژمرده می گردد جای حاکمیت شیطان
را بگیرد ، ولی شما ای جماعت ! شما از ادای
واجبات خود فرار می کنید و باز از الله تعالی
می خواهید که نعمت خود را برشما فرو فرستد
بحق این موقف تان ، موقفی زشت و قابل
تقبیح است و ما از این موقف شما اعلان
بیزاری می کنیم .

مختصری با نامسلمانان

اما به نامسلمانان با کمال دلسوزی و اخلاص
نصیحت می کنیم که بر دروازه دلهای شان قفل
دشمنی و تعصیتی را که اذهان و عقول را شغال
کرده است، نزنند چه مبادی و معتقدات میراث
خصوصی امتی از امتها نبوده و در قبضه
احتکار او قرار ندارد و نه بارنگ قومیت معینی
از قومیت ها رنگ آمیزی شده است، و هرگاه
مفکوره یا عقیده یی صلاحیت خود را در اداره
امور حیات مردم و درست بودن خویش را ثابت
سازد پس آن عقیده یا مفکوره مال همه مردم
است و تفرقه و تعییزی درین امر وجود ندارد
و هرگاه خطأ و نا درستیش ثابت گردید پس برای
همه مردم خطأ و نادرست و مضر است، فرق
نمیکند که چه کسی آنرا پیش کرده و با چه زبانی
از آن تعبیر گردیده است.

بطور مثال: درمورد قواعد صحت و مبادی
طب و اقتصاد و صنعت و زراعت و ساینس و
فنون و علومی از این قبیل هرگز این پرسش
پیدا نمیشود که بدایم ملت یا کدام کشور ارتباط

دارد ؟ زیرا در قبول این قواعد تعصیتی وجود ندارد و مردم کاری باین ندارند که قواعد مذکور به کدام ملت وابسته است و از کدام کشور می‌آید ؟ چه هر که در رابطه با قبول یا رد این قواعد و مبادی ، تعصیبات قومی یا وطنی را مراعات کرد ، جز خودش به کس دیگری ضرر نمی‌رساند و عین همین منطق بر مبادی اخلاق و تمدن و اقتصاد و سیاست نیز تطبیق می‌شود زیرا اینها همه مبادی هستند که وابسته بیک ملت یا بک جنسیت نیستند و جایز نیست جز با در نظر داشت پیمانه حسن و قبحی که در این مبادی وجود دارد ، به مقبول یا مردود بودن آنها حکم کنیم .

شما وقتیکه از قوانین زندگی ، بهترین آنرا برگزینید ، با این عمل تان حق کسی را درجهت رسیدن به آنچه که نیکوست تلف نخواهید کرد و در راه و صولتش به آن مانع واقع نخواهید شد و اگر به قواعد منحرف و باطلی چنگ بزنید شرده تلغیت آنرا جز خود تان ، شخص دیگری نخواهد چید . و شکی نیست که جهان همچنان

در رنج و تکلیف و عذاب و مصیبت بسر خواهد
برد و در کودال و ذیلت و تاریکی های آن
همچنان سرنگون خواهد ماند ، تا آنکه بیماری
پروردگار از مشعل هدایت الهی کسب نور کند و
مبادی حقه یی را که حقوق انسانیت را حفظ می
نماید بپذیرد و به آن گردن نهد و آنوقت است که
فضایش از غبار جهل و کمراهی صاف گشت
و تشویش و اضطرابیش زائل می گردد و انوار
راحت و خوشحالی و سلامتی بر سرش می
تابد .

و آخر دعوا نا ان الحمد لله رب العالمين

صفحه	موجہ درج
٤	- مقدمہ
	* ایجادات تعدد فربی :
١٣	۱- علم گرایی یا لادینی
١٧	۲- نشنلزم
٢١	۳- دیموکراسی یا حکومت مردمی
٢٥	* نقد مبادی سے گانہ مذکور:
٢٦	۱- نقد نظام لادینی
٢٥	۲- نقد نشنلزم (قومیت پرستی)
٤٠	۳- نقد دیموکراسی
٤٤	* مبادی سے گانہ ما
٤٥	۱- مبدأ تسلیم
٤٧	۲- مبدأ جهانی بودن
٥٣	۳- مبدأ حاکمیت الله
٦٠	۰ سخنی بامسلمانان
٦٤	۰ سخنی با نامسلمانان